

Kysten rundt, region nord-Fiskehelsesrapporten 2023

Kay Roger Fjellsøy, veterinær, seniorrådgiver

Agenda

- Kort gjennomgang av det som er positivt og det som ga utfordringer i 2023 sjø/ferskvann
 - Sykdom
 - Produksjonslidelser
 - Miljøbetinget (perlesnormaneter)
- Velferdsscoreing, målbare grenser eller krav?

Oppsummert 2023

+

- ILA
- HSMB/CMS
- Gjellesykdom
- Alt i alt god helsestatus

-

- Perlesnormaneten
- Spironukleose
- Lus-neverending story
- Sår/vintersår/nedklassifisering
- Produksjonslidelser både på land og sjø

2023 oppsummert, på sjøen

- Generelt: Relativt små utfordringer primærsykdomsmessig, alt i alt god fiskehelse
- ILA-positivt
 - PO11- ingen observasjonssoner mer
 - PO12/12-to observasjonssoner
 - PO10-to observasjonssoner
 - Vaksinegrad
 - HPR0-status
- CMS-Meget få utbrudd
- HSMB-stabilt lav forekomst av
- Lite utfordringer med gjellesykdom

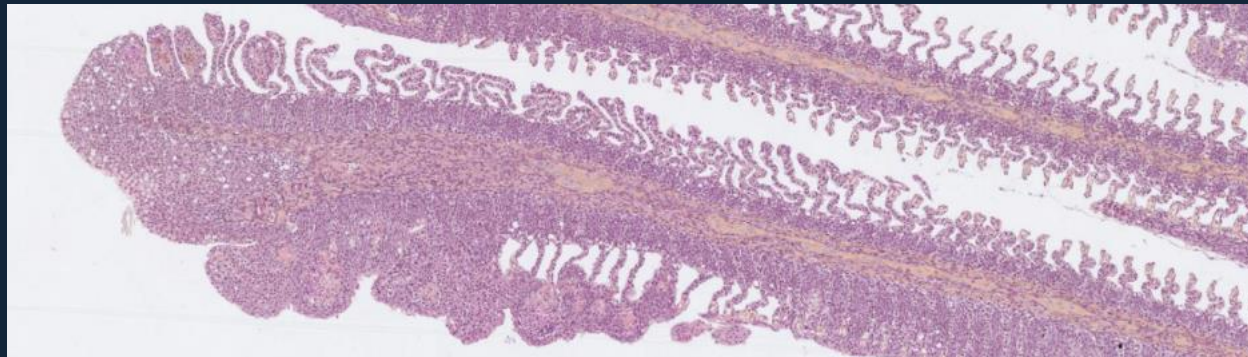

En ny gammel en

- Perlesnormaneten (*apolemia uvaria*)
 - Atlanterhavsmanet, kommer med havstrømmene.
 - Nesletrådene har sterk gift og kan drepe fisk.
 - Medførte stor lidelse for fisk samt flere desturerte anlegg/del-destrueringer vinter 23/24
 - Store sårutforringer i etterkant, gjelleskader?
 - Flere forskningprosjekt på gang.

Bilder fra Kjetil Olsen, Stim

Spironukleose

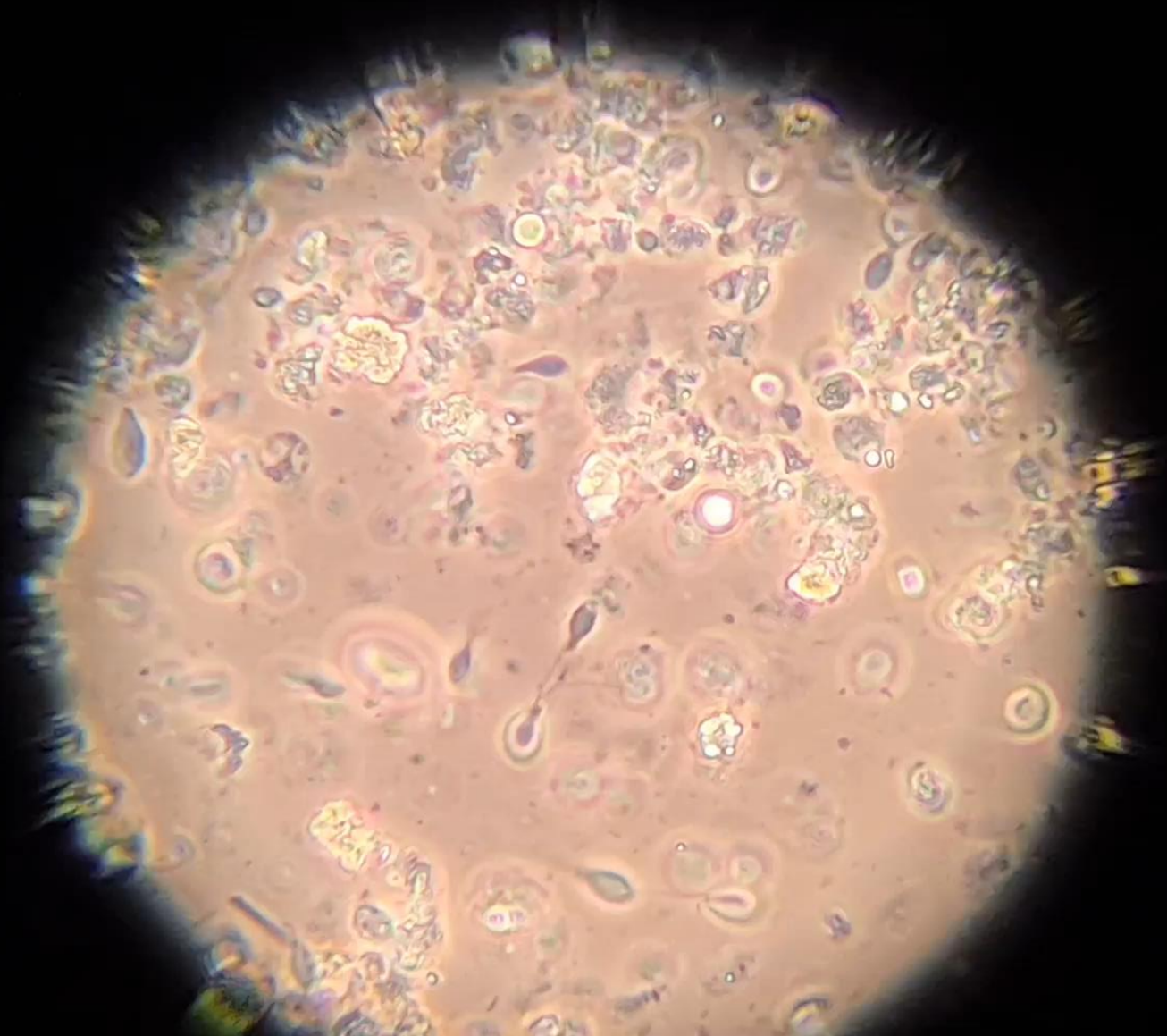
- Spironucleus salmonicida
- Flere påvisninger av parasitten i anlegg i Finnmark
- Gir byller og sår i muskulatur, hud.
- Kan gi høy dødelighet og dårlig velferd
- Ukjent smittevei (cyster i vannet, oralsmitte?)
- Biosikkerhet!!!!

Parasitt kostet lakseselskap 900 mill.

Flagellater i mikroskop, VI

Lusesituasjonen i Finnmark

«Vestlandstilstander» med avlusing
annenhver uke i høst.

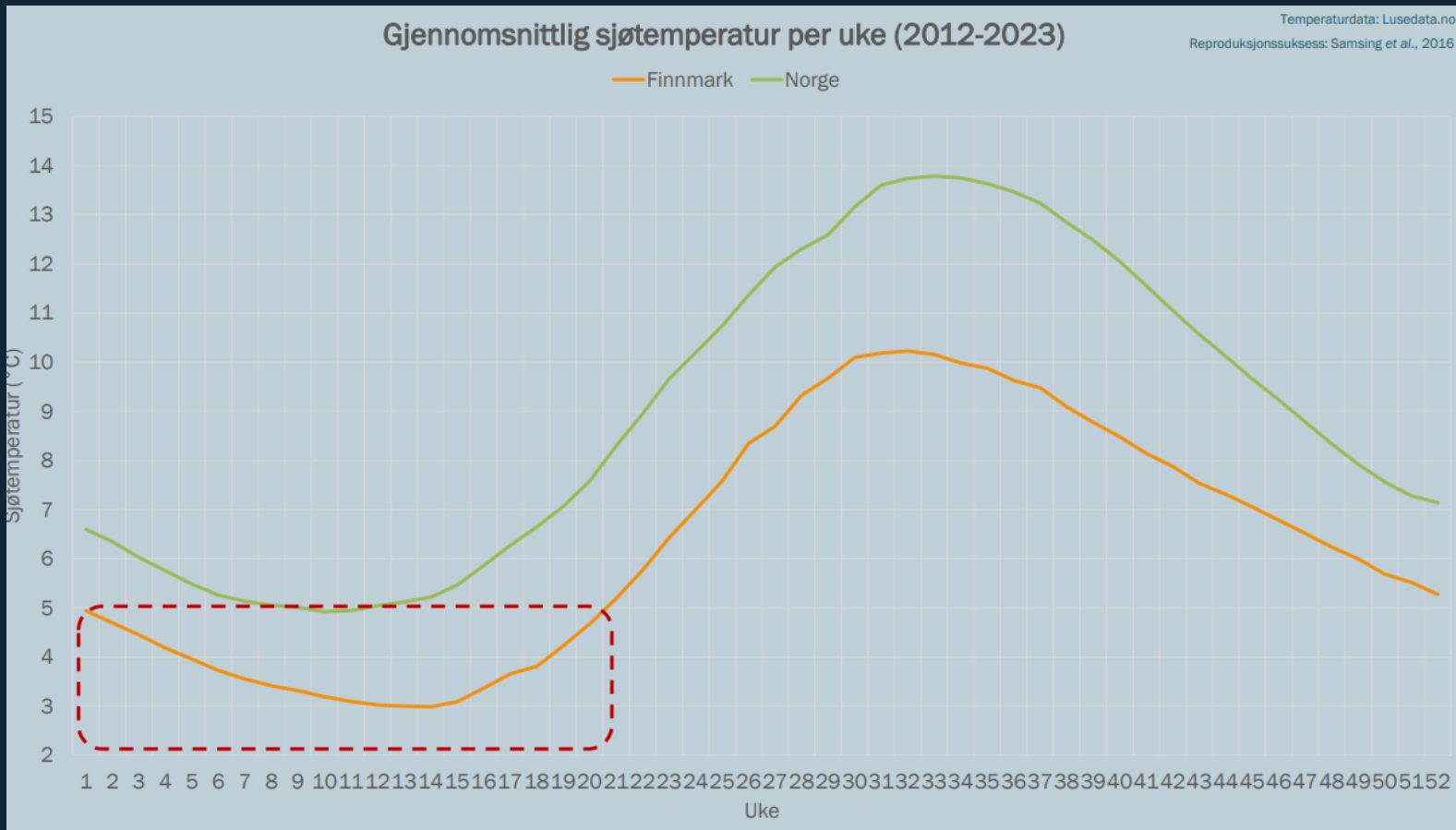
Hvor kom denne smitten fra?

Skottelus

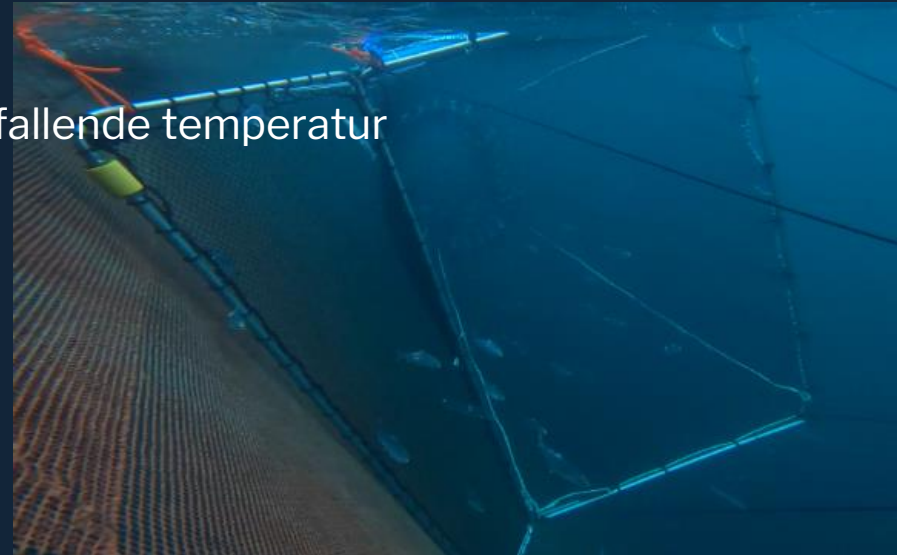
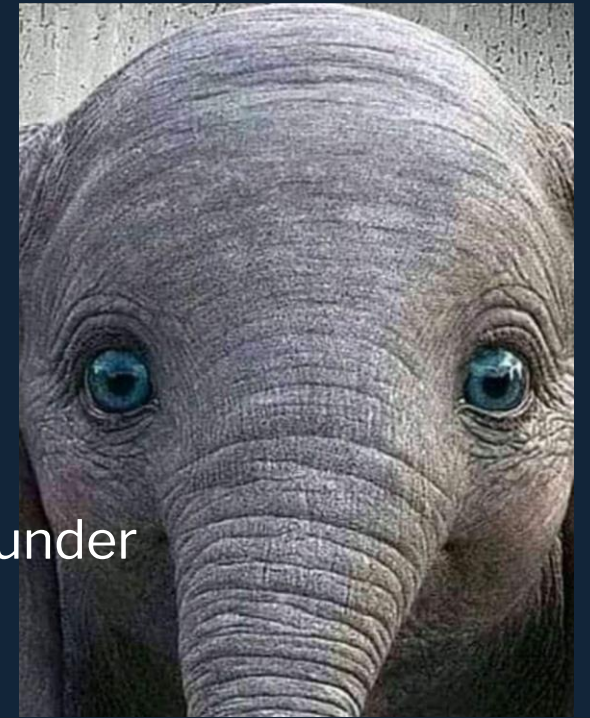
Vintersår

- Utsett og håndtering på kalde sjøtemperaturer, sår, tenacibaculose
- Sjøtemperaturen i nord er både en venn og en fiende for fiskehelsen og velferden.

En elefant i rommet

- Betydelig økning i nedklassifisering
 - Historikk med sårutfordringer, men under kontroll
 - Så, store utslag med sår og sårskader på fisk
 - Dette sier noe om at velferden ikke er god og at noe har gått under radaren.
 - Sår/vintersår/nedklassifiserende sår
- Hvordan skal vi forbedre oss her?
 - Overvåkning
 - Unngå håndtering under 6 grader og fallende temperatur
 - Tidligere utslakting
 - Tråling av sårfisk/svimere

Velferdscoring, målbare grenser eller et krav

- Bør velferdsovervåking bli et myndighetskrav?
- Eller vil definerte grenser for hva som er akseptabel og uakseptabel velferd gjøre samme nytte eller til og med ha bedre effekt?
- Regelverket slik det er i dag legger dessverre delvis opp til den velferdssituasjonen vi har.
- Åkerblå mener at myndighetene må bli tydeligere på dette området og ikke overlate dette til fiskehelsepersonell/dyreeier.

VS

Verktøy for velferdsovervåking

LUSETELLING OG VELFERDSSKÅRING

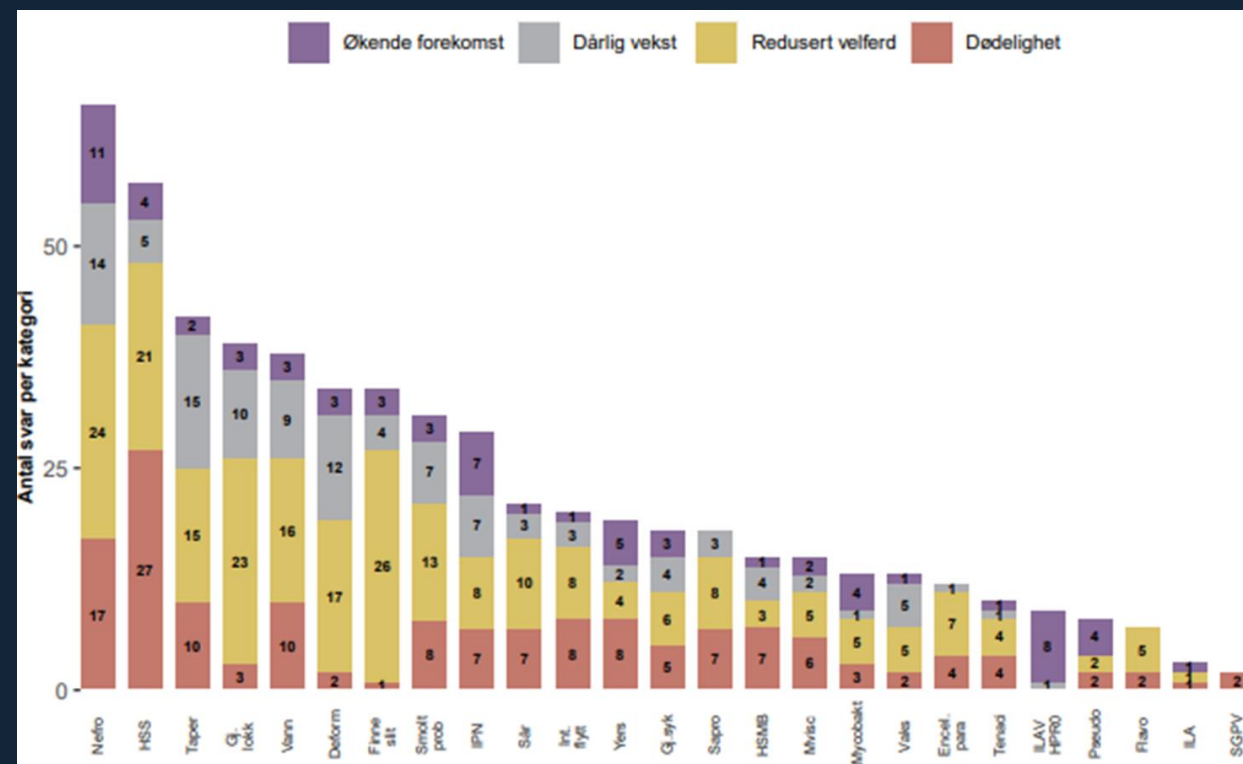
LOKALITET: _____ ANSVARLIG TELLER: _____ DATO: _____ MERD: _____ SJØVANNSTEMP: _____

Fisk nr.	LUS				FISK		VELFERDSINDIKATORER													MERKNAD					
	Fastsettende	Bevegelig lus		Kj. mod hunn/lus	Skottelus	Lengde (cm)	Vekt (g)	Kroppssår	Skjelltap	Hudblødning	Gjellelokk	Gjellestatus	Øyebliking	Øyeskade	Snutesår	Kjeve-deformiteter	Ryggrads-deformiteter	Finnestatus	Avmagring		Kjønnsmodning	Helhets-inntrykk			
Preadult		Voksen hann																							
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
6																									
7																									
8																									
9																									
10																									
11																									
12																									
13																									
14																									
15																									
16																									
17																									
18																									
19																									
20																									
Kar						Ant. 0																			0 = Ingen skade
Sum						Ant. 1																			1 = Mindre skade eller avvik
						Ant. 2																			2 = Tydelig skade eller avvik
Snitt						Ant. 3																			3 = Alvorlig skade eller avvik

Hovedutfordringer 2023 på settefisk

- Produksjonslidelser fortsetter å dominere som den største utfordringen i settefiskanleggene
- Infeksiøse sykdommer betyr mindre for velferden i ferskvannsfasen
- Denne situasjonen har utviklet seg negativt i takt med inntoget av RAS-anlegg og økt postsmoltproduksjon
- RAS-anleggene i seg selv er ikke problemet, men fristelsen til å gi full gass når man i større grad kan styre drifts-parametrene selv

Smolten er fortsatt den viktigste innsatsfaktoren i norsk oppdrettsnæring

«Fra full gass» til kontrollert nedbremsing for å komme mer i synk med naturen

Viktige fokusområder for 2024

Hvilken
produksjonsstrategi i
ferskvann gir best
prestasjon og overlevelse i
sjøvann?

- I dag eksisterer det flere ulike produksjonsstrategier enn noen gang før
- Fokuset har vært på «full gass», kontinuerlig lys og høye temperaturer
- Vi har beveget oss bort fra laksens naturlige livssyklus i jakten på industrielle storfordeler og har fått en mindre robust laks
- Vi må sette på bremsene og produsere fisken mer i tråd med det som skjer i naturen med lavere tempo og tydelige miljøsignaler
- Sortering

Lytt til biologien og biologen

FREMTIDENS ÅKER ER BLÅ

